

SPTL:n entinen puheenjohtaja (1993–98) Kimmo Hovi liittyi murrosikäisenä Helsingissä Pts Wegaan. Kimmo kuuli vasta SPTL:n historiatoimikunnalta, että hänen setänsä oli Suomen ensimmäinen pöytätennisvälinetehtailija. Uutisen jälkeen Kimmo selvitti kotitilallaan Orimattilassa sijainneen tehtaan kohtaloa tarkemmin.

Kotimaisia pöytätennismailoja ja -pöytiä

Erkki Hovi (1918–2011) syntyi Orimattilassa ja vietti nuoruutensa Virenojalla Hovin sukutilalla. Opiskelujensa jälkeen hän työskenteli käyttöinsinöörinä Kerkkoon suksitehtaalla Porvoossa. Pöytätennisvälineet eivät olleet tehtaan tuotannossa, vaikka pöytätennis oli tuohon aikaan hyvin suosittu laji erityisesti maaseutukyliä nuorisoseurantaloissa. Hovi kiinnostui pelivälineiden valmistuksesta ja perusti vuonna 1949 tätä tarkoitusta varten oman yhtiön Viiren Oy:n.

- Viiren Oy alkoi valmistaa Hovi-pöytiä tilan navetan yläkerran verstaassa. Myös mäkisuksia valmistaneessa firmassa oli parhaimmillaan töissä viisi miestä. Valmiit pöytätennispöydät vietiin verstaalta hevosella Virenojan rautatieasemalle, josta ne lähetettiin Helsinkiin Stockmannille ja suureen urheiluliikkeeseen Skohaan, muistelee Erkki Hovin vaimo Aino.

HOVI-pöytien päämyyjänä toimi T:mi Pöytätennistarpeita Töölönkadulla Helsingissä. Liike mainosti, että Viiren Oy:n laatutuotteet on valmistettu moninkertaisten mestaripelaajien Åke Grönholmin ja Rolf Biesen tarkkailun alaisina. Pöytätennisliiton perustajajäsenellä, puheenjohtajalla ja moninkertaisella Suomen mestarilla Biesellä oli myös nimikkomaila, joita valmistettiin tuhansia. Valitettavasti yhtäkään Biesen mailaa ei ole liene säilynyt nykypäivään, kuten ei Hovi-pöytäkään.

Smash-lehti 2/1949 kertoo lajin edistämistilaisuudesta Lahdessa ja Orimattilassa syyskuussa 1949. Isäntinä toimivat Lahden Pöytätennisseura ja Orimattilan Jymy. Pöytätennis ei kuulunut Jymyn ohjelmistoon, vaikka se toimi tilaisuuden isäntänä:

”A-luokan kärkipelaajat Rolf Biese, Åke Grönholm ja Berndt Kajetski pelasivat sekä lahtelaisia että toisiaan vastaan. Aika ajoin yleisö sai nähdä hyvää kotimaista pöytätennistä. Lahtelaiset olivat kehittyneet peliteknisesti, mutta eivät luonnollisesti mahtaneet mitään eturivin pelaajillemme. Sunnuntain Orimattila-tilaisuuteen saapui Thorvald Rundberg Helsingistä vahvistamaan joukkuetta.

Tämän tilaisuuden yhteydessä käytiin kylien välinen ottelu, jonka Orimattilan kirkonkylä voitti. Virenojan joukkue sijoittui toiseksi. Pelaajat olivat vielä vasta-alkavien asteella, mutta myös naiset uskaltautuivat yleisölliseen kilpaan. Parhailla pelaajilla oli mahdollisuus tutustua Viiren Oy:n uusiin kilpailupöytiin ja tyydytys oli 100%. Näytösottelut sujuivat hyvin ja tunnelmaa kohotti insinööri Erkki Hovin katsausluonteinen puhe sekä herra T. Holmin (puheenjohtaja Torsten Holm) tervehdys Pöytätennisliitolta. Rolf Biese selosti yleisölle pelin sääntöjä ja eri lyöntitapoja”.

Samana vuonna suomalaisia pöytätennispöytiä ryhdyttiin kehittämään yhteistyössä kansallisen liiton kanssa. Jo vuotta myöhemmin T:mi Pöytätennistarpeita mainosti Smashissa 2/50:

”Pöytiä on kehitetty ja valmistetaan nyt Suomen Pöytätennisliiton hyväksymää virallista pöytää malli HOVI. Pintakäsittely on nyt 7-kertainen ja se tapahtuu englantilaisen tavan mukaan. Lyhyt toimitusaika. Seurat voivat nyt siis tilata virallisia pöytiä ja taata pelaajilleen

ihanteelliset pelimahdollisuudet. Käyttäkää ja luottakaa ainoastaan virallisiin pelivälineisiin.”

Samainen Smash mainostaa, että T:mi Pöytätennistarpeita on HOVI-pöytien yksinmyyjä. Muita pöytävalmistajia ei tuolloin Suomessa ollut, eikä ilmeisesti myöskään välinevalmistajien kilpailua, sillä pöytiä meni Orimattilasta hyvin kaupaksi. Vuonna 1950 Viiren Oy:n pöytätennistoiminta oli täysillä käynnissä. Verstaalla syntyi usein ruuhkatilanteita, minkä vuoksi pöytiä jouduttiin pakkamaan yötä myöden.

Vaikka pöytiä myytiin vilkkaasti, niistä saadut tulot eivät riittäneet palkkakulujen hoitamiseen. Tämän seurauksena työmiehet lähtivät pois ja yhtiön toiminta hiipui. Viiren Oy oli toiminnassa ainakin 1949–50.

Erkki Hovi avioitui Ainonsa kanssa keskellä parasta pöytätennisvälineiden valmistusbuuria vuonna 1950. He asuivat Hovin tilan naapurissa Erkkilässä, jonka yläkertaan tuli vuokralle Hyväkkä-niminen siirtokarjalaispariskunta. Tämän jälkeen Viiren Oy:n jatkoksi perustettiin T:mi Pöytätennis, joka toimi 1951–52 Hyväkän johdolla. Hyväkkä ei ollut mukana aikaisemmassa Viiren Oy:n toiminnassa.

Uusi yritys lopetti pöytien teon ja ryhtyi valmistamaan mailoja samassa verstaassa Hovin tilalla. Jo tuolloin mailojen päälle liimattiin kumi. Aikoinaan Erkki Hovi oli keksinyt tehdä mailoihin koteloita, vetoketjullisia ja vinyylisiä. Silloisen Orimattilan (nykyisen Lahden) Renkomäen Simolassa toimi pienimuotoinen tekstiilitehdas, jonka kanssa T:mi Pöytätennis teki sopimuksen koteloiden alihankinnasta. Aino Hovin mielestä ne olivat aika ”köpelöitä”, mutta palvelivat tarkoitustaan.

T:mi Pöytätennis mainosti 1951 Orimattilan Sanomissa, että ”Helsingissä 17-18.11. järjestettäviin Pohjoismaiden mestaruuskilpailuihin kaikki päävälineet on tilattu meiltä”. Vaikka uuden toiminimen välineet hyväksyttiin jo kansainvälisiin kilpailuihin, ei tätäkään yritystä saatu taloudellisesti kannattamaan ja mailojen valmistus loppui.

Kimmo Hovi
Hovin tilan 9. isäntä, Erkki Hovin veljenpoika

.....

Äijälän mailat

Ainakin 1950-luvulle asti oli tavallista, että pöytätennismailoista oli pula. Niinpä niitä tehtiin itse. Suomalaisista mailoista tunnettiin hyvin Biese, josta valitettavasti ei kuitenkaan ole säilynyt edes kuvaa, saati sitten keräilykappaletta.

Max Laine on vuoden 1972 Suomen mestari ja yksi kaikkien aikojen parhaista pelaajistamme. Max muisteli Esa Valastille, että hänen ensimmäinen mailansa oli äidiltä lahjaksi saatu ”Äijälä”.

Nimi kuulosti epäilyttävältä, mutta tarinan todenperäisyys vahvistui, kun Pöytätennisliiton historiatoimikunta tapasi Matti ”Mala” Anderzénin. Mala muisti, että asianajaja Ilkka Äijälä valmisti mailoja itse. Malan mukaan Äijälä oli itsekin kohtalainen pelaaja. Erityisesti nelinpelissä pari Äijälä/Kalevi Salmi noteerattiin.

EH